

Obsah

	str.	m. č.
O autorech	V	
Předmluva.....	VII	
Předmluva k druhému vydání.....	IX	
Předmluva ke třetímu vydání	XI	
Přehled obsahu	XIII	
Autoři jednotlivých kapitol	XXXV	
Seznam použitých zkratk	XXXVII	
Literatura.....	XLI	
Obecná část	1	1
Kapitola 1. O rodinném právu.....	3	1
I. Obecný výklad.....	3	1
II. Rodinné právo v objektivním právním smyslu.....	6	4
III. O subjektivních právech rodinných.....	7	8
IV. O ochraně subjektivních práv rodinných.....	9	11
V. Prameny rodinného práva.....	10	14
V.1 Lidskoprávní východiska rodinného práva.....	10	14
V.2 Mezinárodní smlouvy	10	14
V.2.1 Přehled mezinárodních smluv obecného charakteru.....	10	14
V.2.1.1 Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod.....	10	14
V.2.1.2 Úmluva o právech dítěte	11	15
V.2.2 Přehled zvláštních mezinárodních smluv.....	12	15A
V.2.2.1 Zranitelné osoby.....	12	15A
V.2.2.2 Manželství.....	12	15A
V.2.2.3 Vyživovací povinnost a právo na výživné	12	15A
V.2.2.4 Práva dítěte a jejich výkon.....	12	15A
V.2.2.5 Právo na styk a mezinárodní únosy	13	15A
V.2.2.6 Mezinárodní osvojení.....	13	15A
V.2.2.7 Mezinárodní příslušnost, rozhodné právo, uznání a výkon rozhodnutí ve věci dětí	13	15A
V.3 Evropské unijní právo.....	13	15B
V.4 Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod, občanský zákoník a další vnitrostátní prameny	14	15B
V.4.1 Ústava České republiky	14	15B
V.4.2 Listina základních práv a svobod.....	14	16
V.4.3 Občanský zákoník.....	14	16
V.4.4 Zákon o registrovaném partnerství osob stejného pohlaví	15	16
V.4.5 Zákon o matrikách, jménu a příjmení	15	16
V.4.6 Školský zákon	16	16
V.4.7 Zákon o zaměstnanosti.....	16	16
V.4.8 Zákon o církvích a náboženských společnostech	16	16
V.4.9 Zákon o sociálně-právní ochraně dětí	16	17
V.4.10 Zákon o výkonu ústavní a ochranné výchovy.....	17	17
V.4.11 Zákon o zdravotních službách, zákon o specifických zdravotních službách.....	17	17

V.5	Zákon o mezinárodním právu soukromém	17	17
V.6	Procesní předpisy	17	17
V.6.1	Občanský soudní řád.....	17	18
V.6.2	Zákon o zvláštních řízeních soudních.....	18	19
V.6.3	Zákon o mediaci.....	18	20
VI.	Systematika druhé části občanského zákoníku a systém rodinného práva.....	18	20
VII.	Výklad norem rodinného práva	19	22
VII.1	Právní normy dispozitivní, normy kogentní	19	23
VII.2	Příkaz k ústavně konformnímu a hodnotovému výkladu	19	24
VII.3	Domněnky a fikce	20	26
VII.4	„Nepřihlíží se“	20	29
VII.5	Příkazy k obdobnému a přiměřenému užití zákona.....	20	30
VII.6	Analogie legis a princip spravedlnosti a zásad, na kterých občanský zákoník spočívá	21	32
VIII.	Základní zásady, hodnoty a východiska občanského zákoníku.....	21	33
IX.	Zásady obecného soukromého práva a jejich použití pro rodinné právo	22	34
IX.1	Autonomie vůle	22	34
IX.2	Ochrana slabší strany	22	35
IX.3	Zákaz působení bezdůvodné újmy, zákaz zneužití, zákaz výkladu a užití předpisu v rozporu s dobrými mravy a ochrana poctivého jednání a dobré víry	23	36
IX.4	Smlouvy se mají plnit.....	24	40
IX.5	Práva patří bdělým.....	24	41
X.	Zásady rodinného práva	25	42
X.1	Zásada zvláštní zákonné ochrany rodiny, rodičovství a manželství.....	25	42
X.2	Zásada ochrany rodinného života	25	43
X.3	Zásada ochrany soukromí	26	44
X.4	Zásada solidarity	26	45
X.5	Zásada nejlepšího zájmu dítěte a jeho blaha, resp. prospěchu jako klíčová zásada rodinného práva.....	26	46
XI.	Zásady jednotlivých institucí rodinného práva.....	28	48
XII.	Teorie poměrování cíle a prostředku, resp. princip proporcionality čili test poměrnosti	28	49
 Kapitola 2. Právní osobnost, zletilost, svéprávnost, osoby blízké a další pojmy občanského zákoníku			
		31	50
I.	Obecný výklad.....	31	50
II.	Právní osobnost.....	31	50
III.	Změna pohlaví	32	54
IV.	Jméno	33	55
V.	Osobnost člověka a jeho tělesná integrita.....	33	56
VI.	Zletilost.....	34	58
VII.	Svéprávnost	34	59
VII.1	Plná svéprávnost.....	34	60
VII.2	Částečná svéprávnost.....	35	62
VII.3	Omezená svéprávnost	36	63
VIII.	Dítě, nezletilé ne plně svéprávné dítě, nezaopatřené dítě.....	36	64
IX.	Dítě a právní jednání.....	37	67
X.	Participační práva dítěte	40	74
XI.	Dítě jako rodič	41	76

XII.	Příbuzenství	41	77
XIII.	Švagrovství	41	78
XIV.	Osoby blízké	42	80
XV.	Bydliště člověka	43	82
XVI.	Domácnost, společná domácnost a rodinná domácnost	43	83
XVII.	Základní a obvyklé vybavení rodinné domácnosti	44	83
XVIII.	Oddělené bydlení manželů a odluka	44	85
XIX.	Procesní aspekty	45	87
Manželství, registrované partnerství a jiné formy soužití.....		47	88
Kapitola 3. Manželství		49	88
I.	Obecný výklad	49	88
II.	Vymezení pojmů	50	89
II.1	Manželství.....	50	89
II.2	Odlišení manželství od registrovaného partnerství.....	50	91
II.3	Odlišení manželství od nesezdaného soužití, resp. jiných forem soužití.....	50	92
II.4	K problematice fiktivních manželství neboli manželství naoko.....	51	93
II.5	O manželství jako základu rodiny	51	94
II.6	Zasnoubení.....	51	95
II.7	Sňatečný věk.....	52	96
II.8	Zákonné překážky manželství	53	97
II.9	Zkoumání sňatečného věku a zákonných překážek manželství v předdodavkovém řízení	53	98
III.	Vznik manželství	54	100
III.1	Sňatečný projev vůle.....	54	100
III.2	Další prohlášení snoubenců	55	102
III.3	Prohlášení o příjmení.....	55	103
III.4	Účast svědků.....	57	107
III.5	Přítomnost tlumočníka.....	57	108
III.6	Veřejnost sňatečného projevu vůle	57	109
III.7	Slavnostnost sňatečného obřadu.....	57	110
III.8	Forma sňatku a osoba oddávajícího.....	57	110
	III.8.1 Občanský sňatek	58	111
	III.8.2 Církevní sňatek	58	113
III.9	Místo uzavření manželství.....	59	116
III.10	Zvláštní situace	59	118
	III.10.1 Uzavření manželství zástupcem.....	59	118
	III.10.2 Uzavření manželství v přímém ohrožení života	60	120
III.11	Uzavření manželství v cizině.....	61	123
IV.	Důsledky porušení zákonných překážek a manželství zdánlivé prohlášené za neplatné	62	126
IV.1	Vymezení pojmů	62	126
IV.2	Zdánlivé manželství.....	62	127
	IV.2.1 Vymezení pojmu	62	127
	IV.2.2 Případy, kdy manželství nevznikne: obecně	63	128
	IV.2.3 Další případy, kdy manželství nevznikne	63	131
	IV.2.4 Případy, kdy manželství nevznikne u církevního sňatku	64	134
	IV.2.5 Procesní aspekty.....	64	134
	IV.2.6 Důsledky zdánlivého manželství	64	135

IV.3	Neplatné manželství.....	64	136
IV.3.1	Vymezení pojmu	64	136
IV.3.2	K porušení zákonných překážek manželství.....	65	138
IV.3.2.1	Nedostatek věku.....	65	138
IV.3.2.2	Omezení svéprávnosti	65	140
IV.3.2.3	Jiné manželství či registrované partnerství nebo jiný obdobný svazek – porušení principu monogamie (impedimentum ligaminis).....	66	143
IV.3.2.4	Existence příbuzenství (impedimentum consanguinitatis)	66	145
IV.3.2.5	Trvání poručenství, svěřenectví a pěstounství	67	147
IV.3.2.6	Nátlak způsobený užitím či vyhrožováním násilím, omyl v totožnosti či povaze sňatečného jednání.....	67	149
IV.4	Procesní aspekty	67	149
IV.5	Důsledky prohlášení manželství za neplatné.....	68	150
V.	Vzájemné povinnosti a práva manželů	68	150
V.1	Vymezení pojmů	68	151
V.2	Charakter vzájemných povinností a práv manželů	69	152
V.3	O vynutitelnosti subjektivních práv a o sankcích za porušení povinností	69	153
V.4	Základní povinnosti a práva manželů	70	156
V.5	Informační povinnost.....	70	157
V.6	Povinnost ohledu	70	158
V.7	Zákonné zastoupení	71	159
V.8	Povinnost a právo spolurozhodovat o záležitostech rodiny.....	71	160
V.9	Povinnost obstarávat záležitosti rodiny	71	162
V.10	Uspokojování potřeb rodiny	72	164
V.11	Obvyklé vybavení rodinné domácnosti	73	166
V.12	Společné jmění manželů	74	167
V.12.1	Vymezení pojmů	74	168
V.12.1.1	Společné jmění manželů jako součást manželského majetkového práva	74	168
V.12.1.2	Základní znaky společného jmění manželů	74	168
V.12.1.3	Režimy společného jmění manželů	75	168
V.12.2	Koncepce majetkových režimů v Evropě	76	169
V.12.3	Zákonný režim	77	170
V.12.3.1	Součásti společného jmění manželů v zákonném režimu	77	170
V.12.3.2	Správa společného jmění manželů v zákonném režimu	81	172
V.12.4	Smluvený režim	83	175
V.12.4.1	Okamžik uzavření manželských smluv a subjekty smlouvy	84	175
V.12.4.2	Typy smluvených režimů.....	84	175
V.12.4.3	Forma manželských majetkových smluv	86	176
V.12.4.4	Evidence manželských majetkových smluv	86	176
V.12.4.5	Limity autonomie vůle při uzavírání manželských smluv	87	177
V.12.4.6	Správa ve smluveném režimu	89	178
V.12.5	Režim založený rozhodnutím soudu.....	90	179

	V.12.5.1	Vymezení pojmů	90	179
	V.12.5.2	Zrušení a zúžení společného jmění manželů soudním rozhodnutím	90	180
	V.12.5.3	Obnovení společného jmění manželů a rozšíření jeho rozsahu	91	180
	V.12.5.4	Limity soudního rozhodnutí	92	181
	V.12.5.5	Správa v režimu založeném rozhodnutím soudu	93	182
	V.12.6	Postavení třetích osob a jejich ochrana při postihu společného jmění manželů	93	183
	V.12.6.1	Vymezení pojmů	93	183
	V.12.6.2	Uspokojení věřitele z majetku ve společném jmění manželů.....	93	183
	V.12.7	Zánik a zrušení společného jmění manželů	94	184
	V.12.7.1	Zánik společného jmění manželů.....	94	184
	V.12.7.2	Zrušení společného jmění manželů.....	95	184
	V.12.8	Vypořádání společného jmění manželů	95	185
	V.12.8.1	Vymezení pojmů	95	185
	V.12.8.2	Způsoby vypořádání společného jmění manželů	96	185
	V.12.8.3	Postup vypořádání ve vybraných případech zániku, zrušení či zúžení společného jmění manželů	101	188
	V.12.8.4	Společná pravidla pro vypořádání	103	189
	V.12.9	Procesní aspekty.....	104	190
V.13		Vyživovací povinnost mezi manželi	104	191
	V.13.1	Vymezení pojmů	104	191
	V.13.2	Vztah vyživovací povinnosti mezi manželi k povinnosti hradit náklady společné domácnosti	105	192
	V.13.3.	Vznik vyživovací povinnosti mezi manželi.....	106	193
	V.13.4	Rozsah vyživovací povinnosti mezi manželi.....	106	194
	V.13.5	Obdobné použití obecných ustanovení o výživném	107	195
	V.13.6	Procesní aspekty.....	107	196
	V.13.7	Zánik vyživovací povinnosti mezi manželi	107	197
V.14		Společné bydlení manželů	107	197
	V.14.1	Vymezení pojmů	107	198
	V.14.2	Jednotlivé právní důvody bydlení.....	108	201
	V.14.3	Zákaz dispozic s rodinným obydlím	109	202
	V.14.4	Ochrana manžela před domácím násilím.....	110	205
V.15		Rodinný závod.....	110	207
VI.		Zánik manželství.....	111	208
	VI.1	Vymezení pojmů	111	208
	VI.2	Zánik manželství smrtí	111	209
	VI.3	Zánik manželství prohlášením jednoho manžela za mrtvého.....	111	210
	VI.4	Zánik manželství prohlášením manželství za neplatné	112	212
	VI.5	Zánik manželství změnou pohlaví	112	213
VII.		Zrušení manželství rozvodem.....	112	214
	VII.1	Vymezení pojmů	113	214
	VII.2	Koncepce rozvodového práva v Evropě	114	216
	VII.3	Sociální aspekty rozvodu.....	115	216
	VII.4	Rozvod se zjišťováním příčin rozvratu, tj. základní úprava rozvodu... ..	115	217
	VII.5	Rozvod bez zjišťování příčin rozvratu, smluvený rozvod.....	116	218
	VII.6	K problematice ztíženého rozvodu, tj. rozvodu s tvrdostní klauzulí	117	223

VII.6.1	Tvrdoštní klauzule ve prospěch dítěte – rozpor se zájmem nezletilého ne plně svéprávného dítěte manželů daný zvláštními důvody.....	117	224
VII.6.2	Tvrdoštní klauzule ve prospěch manžela – rozpor se zájmem manžela.....	118	225
VII.7	K rozvodu manželství rodičů nezletilých ne plně svéprávných dětí	118	226
VII.8	Procesní aspekty rozvodu	119	226
VIII.	Následky zániku manželství	119	227
VIII.1	Vymezení pojmů	119	227
VIII.2	Povinnosti a práva pozůstalého manžela	119	228
VIII.2.1	Příjmení pozůstalého manžela	120	229
VIII.2.2	Dědická posloupnost.....	120	230
VIII.2.3	Právo na základní vybavení rodinné domácnosti.....	120	231
VIII.2.4	Právo na výživné z pozůstalosti	120	232
VIII.2.5	Bydlení po zániku manželství smrtí.....	121	233
IX.	Následky zrušení manželství rozvodem	122	235
IX.1	Vymezení pojmů	122	235
IX.2	Povinnosti a práva rozvedeného manžela.....	122	236
IX.2.1	Příjmení rozvedeného manžela.....	123	237
IX.2.2	Vyživovací povinnost mezi rozvedenými manželi	123	238
IX.2.2.1	Vymezení pojmů	123	238
IX.2.2.2	Vznik vyživovací povinnosti mezi rozvedenými manželi.....	123	239
IX.2.2.3	Rozsah vyživovací povinnosti mezi rozvedenými manželi.....	126	244
IX.2.2.4	Obdobné použití obecných ustanovení o výživném.....	127	246
IX.2.2.5	Procesní aspekty.....	127	246
IX.2.2.6	Zánik vyživovací povinnosti mezi rozvedenými manželi.....	127	247
IX.2.3	Bydlení po rozvodu manželství	127	250
IX.2.3.1	Vymezení pojmů	127	250
IX.2.3.2	Pravidla pro rozhodování soudu	127	250
IX.2.3.3	Nájem družstevního bytu	129	255
IX.2.4.	Možnost domáhat se zrušení dědické smlouvy	129	255
Kapitola 4.	Registrované partnerství osob téhož pohlaví.....	131	256
I.	Obecný výklad.....	131	256
II.	Vymezení pojmů	132	257
II.1	Registrované partnerství	132	257
II.2	Zákonné překážky registrovaného partnerství.....	132	258
II.3	Zkoumání zákonných překážek vylučujících vstup do partnerství v řízení	133	259
III.	Vznik registrovaného partnerství.....	133	260
IV.	Důsledky porušení zákonných překážek a partnerství neexistentní a prohlášené za neplatné	134	260
IV.1	Vymezení pojmů	134	260
IV.2	Neexistentní partnerství	134	261
IV.3	Neplatné partnerství.....	134	262
V.	Vzájemné povinnosti a práva registrovaných partnerů	135	263

V.1	Základní povinnosti a práva registrovaných partnerů	135	263
V.2	Zákonné zastoupení	135	264
V.3	Obstarávání záležitostí.....	135	265
V.4	Vyživovací povinnost mezi partnery	135	266
V.5	Neexistence majetkového společenství	136	267
V.6	Společné bydlení registrovaných partnerů.....	136	267
VI.	Poměry k nezletilým ne plně svéprávným dětem	136	268
VI.1	Poměry k vlastním nezletilým ne plně svéprávným dětem	136	268
VI.2	Zákaz osvojení nezletilého ne plně svéprávného dítěte.....	136	269
VI.3	Náhradní rodinná péče	137	270
VII.	Další právní následky registrovaného partnerství	138	271
VIII.	Zánik a zrušení registrovaného partnerství.....	138	272
IX.	Vyživovací povinnost po zrušení registrovaného partnerství	139	273
Kapitola 5. Jiné formy soužití muže a ženy a majetková práva neprovdané matky			
		141	276
I.	Obecný výklad.....	141	276
II.	Vymezení pojmů	142	277
III.	Vznik soužití.....	143	279
IV.	Vzájemné povinnosti a práva druha a družky	143	280
IV.1	Základní povinnosti a práva druha a družky.....	143	280
IV.2	Vyživovací povinnost mezi druhem a družkou.....	143	281
IV.3	Neexistence majetkového společenství	144	282
IV.4	Společné bydlení druha a družky.....	144	283
V.	Poměry k nezletilým ne plně svéprávným dětem	145	284
V.1	Poměry k vlastním nezletilým ne plně svéprávným dětem	145	284
V.2	Zákaz osvojení nezletilého ne plně svéprávného dítěte.....	145	284
V.3	Náhradní rodinná péče.....	145	284
VI.	Další právní následky nesezdaného soužití	145	285
VII.	Vyživovací povinnost otce dítěte k jeho neprovdané matce a povinnost k úhradě některých nákladů	146	288
VII.1	Obecný výklad.....	146	288
VII.2	Vyživovací povinnost otce dítěte k jeho neprovdané matce a povinnost uhradit některé náklady	148	290
VII.2.1	Vznik a rozsah práva neprovdané matky na výživné a úhrady nákladů spojených s těhotenstvím a porodem	148	290
VII.2.2	Procesní aspekty.....	149	292
VII.2.3	Právo neprovdané matky na výživné z pozůstalosti: exkurz ...	150	293
VII.3	Vyživovací povinnost pravděpodobného otce dítěte k neprovdané těhotné ženě a povinnost uhradit některé náklady	150	294
VII.3.1	Vznik a rozsah práva neprovdané těhotné ženy na výživné a na úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a porodem....	150	294
VII.3.2	Procesní aspekty.....	152	298
VII.3.3	Povinnost vydat bezdůvodné obohacení.....	153	299

Příbuzenství	155	300
Kapitola 6. Příbuzenství obecně	157	300
I. Obecný výklad.....	157	300
II. Vymezení pojmů	157	301
II.1 Příbuzenství založené na pokrevním poutu	157	301
II.2 Příbuzenství založené osvojením.....	158	302
II.3 Příbuzenství bližší a vzdálenější.....	158	303
II.4 Odlišení příbuzenství od dalších pojmů	158	304
III. Linie příbuzenství	158	305
III.1 Linie přímá.....	158	305
III.2 Linie vedlejší	159	306
IV. Stupně příbuzenství	159	307
V. Význam příbuzenství.....	159	308
V.1 Negativní význam.....	159	308
V.2 Pozitivní význam	160	309
VI. Trestněprávní aspekty: exkurz.....	161	309
Kapitola 7. Mateřství	163	310
I. Obecný výklad.....	163	310
II. Vymezení pojmů	164	311
II.1 Porod.....	164	311
II.2 Registrace	164	312
II.3 Asistovaná reprodukce.....	164	313
II.4 Anonymní porody.....	165	315
II.5 Babyboxy.....	166	316
II.6 Utajené porody.....	166	318
II.7 Náhradní (surrogační) mateřství	167	319
III. Možné pochyby, resp. střety o mateřství	169	321
IV. Procesní aspekty	170	321
V. Nabývání státního občanství na základě narození: exkurz.....	170	322
VI. Trestněprávní aspekty: exkurz.....	170	323
Kapitola 8. Otcovství	173	324
I. Obecný výklad.....	173	324
II. Prvá domněnka otcovství: domněnka manžela matky	174	326
II.1 Podstata první domněnky otcovství	174	326
II.2 Uplatnění první domněnky otcovství ze zákona	174	327
II.3 Určení otcovství manžela k dítěti počatému umělým oplodněním	175	330
II.4 Určení otcovství k dítěti znovu provdané ženy	175	331
II.5 Konverze první domněnky v druhou domněnku v rámci soudního řízení: domněnka otcovství dítěte narozeného po zahájení řízení o rozvod	175	332
II.6 Procesní aspekty konverze první domněnky v druhou domněnku	176	332
II.7 Popírání první domněnky rodiči dítěte.....	177	332
II.7.1 Popírání první domněnky otcovství manželem matky.....	177	333
II.7.2 Popírání první domněnky otcovství matkou	178	336
II.8 Procesní aspekty popírání první domněnky otcovství	178	336
II.9 Důsledky popření otcovství manžela matky.....	178	337
III. Domněnka svědčící muži, který dal souhlas k umělému oplodnění ženy	179	338
III.1 Podstata domněnky	179	338
III.2 Uplatnění domněnky.....	179	338

III.3	Popírání domněnky.....	179	339
IV.	Druhá domněnka otcovství: domněnka založená souhlasným prohlášením ...	179	340
IV.1	Podstata druhé domněnky otcovství.....	179	340
IV.2	Uplatnění druhé domněnky otcovství.....	180	341
IV.3	K problematice shody právního rodičovství s rodičovstvím biologickým, resp. genetickým a sociálním	180	342
IV.4	K povaze a obsahu souhlasného prohlášení rodičů	181	343
IV.5	Výjimky pro nezletilého, který není plně svéprávný.....	181	344
IV.6	Výjimky pro osoby omezené ve svéprávnosti.....	181	345
IV.7	Neexistence výjimky pro matku trpící duševní poruchou nebo je-li obstarání jejího souhlasu spojeno s těžko překonatelnou překážkou ...	182	346
IV.8	K souhlasnému prohlášení rodičů k počatému dítěti.....	182	347
IV.9	Procesní aspekty určení otcovství podle druhé domněnky.....	183	348
IV.10	Důsledky určení otcovství podle druhé domněnky	183	349
IV.11	Nabývání státního občanství České republiky na základě druhé domněnky: exkurz	183	350
IV.12	Popírání druhé domněnky rodiči dítěte.....	183	352
IV.13	Popírání druhé domněnky z úřední moci.....	184	353
IV.14	Procesní aspekty popírání druhé domněnky otcovství	184	354
IV.15	Důsledky popření druhé domněnky otcovství.....	184	355
V.	Třetí domněnka otcovství: domněnka vycházející ze soulože v rozhodnou dobu	184	356
V.1	Podstata třetí domněnky otcovství.....	184	356
V.2	Vymezení pojmů	185	357
V.3	Uplatnění třetí domněnky otcovství.....	185	359
V.4	Procesní aspekty třetí domněnky otcovství	186	359
V.5	Důsledky určení otcovství podle třetí domněnky, překážka věci rozsouzené (rei iudicatae).....	187	362
V.6	Nabývání státního občanství České republiky na základě třetí domněnky: exkurz	187	363
Kapitola 9. Osvojení nezletilého ne plně svéprávného dítěte.....		189	364
I.	Obecný výklad.....	189	364
II.	Vymezení pojmů	190	366
III.	Zásady právní úpravy osvojení nezletilého ne plně svéprávného dítěte	191	367
III.1	Posílení postavení každého rodiče dítěte, včetně rodiče nezletilého ne plně svéprávného i pravděpodobného rodiče.....	191	367
III.2	Posílení ochrany přirozené rodiny – rodinná solidarita a subsidiarita náhradní rodinné péče zajišťované cizími osobami.....	191	368
III.3	Nezrušitelnost osvojení jako pravidlo i cíl	191	369
III.4	Zákaz komercializace osvojení a obchodu s dětmi.....	192	370
III.5	Transparentnost osvojení a respekt k participačním právům dítěte.....	192	371
III.6	Nejlepší zájem dítěte a jeho blaho, resp. prospěch.....	192	371
IV.	Druhy osvojení	193	372
V.	Předpoklady osvojení nezletilého ne plně svéprávného dítěte	194	377
V.1	Přehled předpokladů	194	377
V.2	Chybějící nebo nedostatečné rodinné prostředí.....	195	378
V.3	Souhlas rodičů dítěte s osvojením jako pravidlo	195	379
V.4	Výjimky z pravidla souhlasu rodičů s osvojením dítěte.....	197	388
V.5	Nezájem širší rodiny o péči o dítě	198	393

V.6	Nejlepší zájem dítěte na tom, aby jeho situace byla řešena statusovou změnou.....	199	394
V.7	Zdravotní stav dítěte	199	395
V.8	Zásadně souhlas, resp. vyjádření dítěte	199	396
V.9	Existence vhodného budoucího osvojitele a jeho vůle dítě osvojit	200	399
V.10	Překážka příbuzenství.....	201	400
V.11	Přiměřený věkový rozdíl.....	201	401
V.12	Zdravotní stav budoucího osvojitele.....	201	402
V.13	Zásada zprostředkování osvojení vyjma přímého osvojení.....	202	403
V.14	Péče o dítě před osvojením budoucími osvojiteli	202	404
	V.14.1 Fakultativní okamžitá péče	203	405
	V.14.2 Úspěšná obligatorní preadopční péče	203	406
V.15	Zahájení soudního řízení o osvojení na návrh budoucích osvojitelů a kladné rozhodnutí soudu ve věci samé	205	407
VI.	Procesní aspekty	205	408
VII.	Právní následky osvojení	205	409
VIII.	Utajení osvojení	206	414
IX.	Dohled nad úspěšností osvojení	207	415
X.	Zrušení osvojení	207	416
XI.	Opětovné osvojení (tzv. readopce)	208	419
XII.	Osvojení z ciziny a do ciziny.....	208	420
XIII.	Trestněprávní aspekty: exkurz.....	208	420
Kapitola 10. Osvojení zletilého		211	421
I.	Obecný výklad.....	211	421
II.	Vymezení pojmů	212	422
III.	Zásady právní úpravy osvojení zletilého	213	423
IV.	Osvojení zletilého, které je obdobou osvojení nezletilého	213	424
V.	Osvojení zletilého, které není obdobou osvojení nezletilého	214	425
VI.	Procesní aspekty	216	426
VII.	Právní následky osvojení zletilého	216	427
	VII.1 Společné následky osvojení zletilého	216	427
	VII.2 Následky v případě osvojení, které je obdobou osvojení nezletilého... ..	217	428
	VII.3 Následky v případě osvojení, které není obdobou osvojení nezletilého	217	429
VIII.	Přeměna osvojení zrušitelného na nezrušitelné	217	430
IX.	Zrušení osvojení zletilého.....	217	431
X.	Důsledky zrušení osvojení zletilého	218	432
XI.	Opětovné osvojení zletilého (tzv. readopce).....	218	433
Kapitola 11. Rodiče a děti.....		219	434
I.	Obecný výklad.....	219	434
II.	Vymezení pojmů	219	436
III.	Charakteristika vzájemných povinností a práv rodičů a dětí.....	220	437
IV.	Určení osobního jména a příjmení dítěte jeho rodiči	221	441
	IV.1 Vymezení pojmů	221	441
	IV.2 Osobní jméno dítěte.....	222	442
	IV.3 Příjmení dítěte.....	222	444
	IV.4 Procesní aspekty	223	445
V.	Rodičovská odpovědnost.....	223	446

V.1	Vymezení pojmu	224	446
V.2	Účel rodičovské odpovědnosti.....	225	448
V.3	Vznik a trvání rodičovské odpovědnosti	225	449
V.4	Nositelé rodičovské odpovědnosti.....	225	450
V.5	Obsah rodičovské odpovědnosti	226	453
V.5.1	Péče o dítě	227	454
V.5.2	Ochrana dítěte	228	455
V.5.3	Právo na udržování osobního styku	228	456
V.5.4	Výchova dítěte	230	460
V.5.5	Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě: exkurz.....	231	463
V.5.6	Vzdělání dítěte a jeho pracovní uplatnění.....	231	464
V.5.7	K problematice závislé práce dětí a jejich podnikání	232	465
V.5.8	Určení místa bydliště dítěte	232	466
V.5.9	K problematice mezinárodních únosů dětí: exkurz	232	467
V.5.10	Zastupování dítěte jeho rodiči.....	233	468
V.5.11	Správa jmění dítěte	234	472
V.6	Výkon povinností a práv vyplývajících z rodičovské odpovědnosti	238	478
V.6.1	Základní pravidla	238	478
V.6.2	Výkon rodičovské odpovědnosti po rozvodu manželství	240	484
V.6.3	Výkon rodičovské odpovědnosti pro případ, že rodiče dítěte žijí odděleně	243	494
V.7	Soudní zásahy do nositelství a výkonu rodičovské odpovědnosti.....	243	495
V.7.1	Podstata a účel.....	243	495
V.7.2	Pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti	243	496
V.7.3	Omezení rodičovské odpovědnosti nebo jejího výkonu	244	497
V.7.4	Zbavení rodičovské odpovědnosti	244	499
V.7.5	Zánik rodičovské odpovědnosti	245	502
V.8	Procesní aspekty	245	502
V.9	Trestněprávní aspekty: exkurz	245	502
VI.	Vyživovací povinnost rodičů k dětem	245	503
VI.1	Vymezení pojmů	246	503
VI.2	Vznik vyživovací povinnosti rodičů k dětem	246	505
VI.3	Rozsah vyživovací povinnosti rodičů k dětem	249	513
VI.4	Procesní aspekty	250	517
VI.5	Zánik vyživovací povinnosti rodičů k dětem.....	251	518
VII.	Povinnosti dětí k rodičům.....	251	521
VII.1	Vymezení pojmů	251	521
VII.2	Povinnost pomoci, podpory, úcty a povinnost podrobit se výchovným opatřením	252	522
VII.3	Povinnost péče o chod rodinné domácnosti (koadjutorium)	252	523
VIII.	Vyživovací povinnost dětí k rodičům	252	524
VIII.1	Vymezení pojmů	252	524
VIII.2	Vznik vyživovací povinnosti dětí k rodičům.....	252	525
VIII.3	Rozsah vyživovací povinnosti dětí k rodičům.....	253	529
VIII.4	Procesní aspekty	253	530
VIII.5	Změna, zrušení či zánik vyživovací povinnosti dětí k rodičům	254	531
Kapitola 12.	Děti a ostatní příbuzní a osoby blízké dětem	257	532
I.	Obecný výklad.....	257	532
II.	Dítě a prarodiče	257	533

II.1	Vymezení pojmů	257	533
II.2	Vzájemné povinnosti a práva: přehled	258	533
II.2.1	Vzájemná vyživovací povinnost	258	534
II.2.2	Právo na kontakt	259	535
II.2.3	Náhradní rodinná péče	259	536
II.2.4	Právní nástupnictví.....	259	537
III.	Dítě a sourozenci	259	538
III.1	Vymezení pojmů	259	538
III.2	Vzájemné povinnosti a práva: přehled	260	538
III.2.1	Vzájemná vyživovací povinnost.....	260	538
III.2.2	Právo na kontakt	260	539
III.2.3	Náhradní rodinná péče	260	540
III.2.4	Právní nástupnictví.....	261	541
IV.	Dítě a nevlastní rodič	261	542
IV.1	Vymezení pojmů	261	542
IV.2	Vzájemné povinnosti a práva: přehled	261	542
IV.2.1	Vzájemná vyživovací povinnost.....	261	543
IV.2.2	Osvojení	262	544
IV.2.3	Náhradní rodinná péče	262	544
IV.2.4	Právní nástupnictví.....	262	545
Kapitola 13.	Vyživovací povinnost a právo na výživné.....	265	546
I.	Obecný výklad.....	265	546
II.	Vymezení pojmů	266	547
III.	Zásady vyživovací povinnosti a práva na výživné	267	550
III.1	Rodinná solidarita, zásada vzájemné pomoci a ochrana slabší strany..	267	550
III.2	Vznik vyživovací povinnosti a práva na výživné ex lege.....	268	551
III.3	Obecnost	268	552
III.4	Kogentnost.....	268	553
III.5	Taxativně vymezený okruh povinných a oprávněných	268	554
III.6	Stav odkázanosti na výživu jako pravidlo s důvodnými výjimkami ...	269	555
III.7	Potencialita příjmů povinného	269	556
III.8	Nepromlčitelnost práva na výživné	269	557
III.9	Nikoli spotřební charakter výživného.....	269	558
III.10	Dobré mravy a zákaz zneužití a další hodnoty	269	559
III.11	Zánik vyživovací povinnosti a práva na výživné ex lege.....	270	560
III.12	Podstatná změna poměrů (clausula rebus sic stantibus).....	270	561
IV.	Druhy vyživovací povinnosti a práva na výživné a jejich možné konkurence.....	270	562
V.	Předpoklady vyživovací povinnosti a práva na výživné	271	563
V.1	Existence statusového či obdobného poměru	271	563
V.2	Stav odkázanosti na výživu a schopnosti, možnosti a majetkové poměry povinného	271	564
V.3	Soulad s dobrými mravy	271	565
V.4	Zákaz zneužití práva na výživné.....	272	566
VI.	Rozsah a výše výživného.....	273	567
VI.1	Obecná kritéria.....	273	568
VI.2	Zvláštní kritéria.....	276	577
VI.3	Porovnání jednotlivých druhů vyživovací povinnosti podle rozsahu...	276	577
VII.	Aktuálnost výživného	276	582

VIII.	Splatnost výživného.....	277	583
IX.	Promlčení práva na výživné	277	586
X.	Započtení	278	587
XI.	Procesní aspekty	278	587
XII.	K problematice úroků z prodlení u peněžitého výživného	279	588
XIII.	Výkon rozhodnutí: exkurz	279	589
XIV.	Motivační a sankční aspekty zanedbání povinné výživy: exkurz.....	279	590
XV.	Podstatná změna poměrů	280	592
XVI.	Zánik vyživovací povinnosti	280	593
XVII.	Bezdůvodné obohacení	281	596
XVIII.	Právo některých osob na zaopatření: exkurz	282	597
XIX.	Náhradní výživné.....	283	597
Děti a třetí osoby			
		287	598
Kapitola 14. Sociálně-právní ochrana dětí			
		289	598
I.	Obecný výklad.....	289	598
II.	Orgány sociálně-právní ochrany dětí a další osoby.....	290	599
III.	Děti, kterým je sociálně-právní ochrana poskytována.....	291	600
IV.	Postavení rodičů a dalších osob	292	601
IV.1	Rodič a další osoby odpovědné za výchovu dítěte	292	601
IV.2	Ostatní osoby	293	601
V.	Opatření sociálně-právní ochrany dětí.....	293	602
V.1	Preventivní a poradenská činnost (§ 10 a násl. ZSPO).....	293	602
V.1.1	Preventivní činnost.....	293	602
V.1.2	Poradenská činnost.....	294	602
V.2	Výchovná opatření.....	294	602
V.2.1	Napomenutí dítěte, rodiče a jiné osoby (§ 13 ZSPO)	294	602
V.2.2	Dohled nad dítětem (§ 13 ZSPO).....	294	602
V.2.3	Omezení dítěte, rodiče a jiné osoby (§ 13 ZSPO)	294	602
V.2.4	Uložení povinnosti využít odbornou poradenskou pomoc, účastnit se prvního setkání se zapsaným mediátorem nebo terapie (§ 13 ZSPO)	294	602
V.2.5	Odejmutí dítěte z péče rodičů (§ 13a ZSPO).....	295	602
V.3	Opatření na ochranu dětí.....	295	602
V.3.1	Návrh na zahájení soudního řízení a podněty soudu (§ 14 ZSPO)	295	602
V.3.2	Zajištění neodkladné péče (§ 15 ZSPO)	296	602
V.3.3	Návrh na nařízení předběžného opatření (§ 16 ZSPO).....	296	602
VI.	Další činnosti orgánu sociálně-právní ochrany dětí.....	296	602
VI.1	Činnosti v souvislosti s osvojením	296	602
VI.2	Činnosti v souvislosti s pěstounskou péčí	296	602
VI.3	Činnosti v souvislosti s výkonem funkce poručníka	297	602
VI.4	Činnosti v souvislosti s výkonem funkce opatrovníka	297	602
VI.5	Činnosti v souvislosti s ústavní a ochrannou výchovou (§ 28 a násl. ZSPO).....	297	602
VI.6	Sociální kuratela (§ 31 a násl. ZSPO)	297	602
Kapitola 15. Poručenství a opatrovnictví.....			
		301	603
I.	Obecný výklad.....	301	603
II.	Poručenství	302	604

II.1	Důvody pro jmenování poručníka	302	604
II.2	Výběr poručníka	303	604
II.2.1	Člověk jako poručník (osobní poručník)	303	605
II.2.2	Pluralita poručníků.....	304	606
II.2.3	Orgán sociálně-právní ochrany dětí jako poručník	304	607
II.3	Povinnosti a práva poručníka.....	305	608
II.3.1	Povinnost poručníka sepsat jmění dítěte.....	305	608
II.3.2	Povinnosti a práva poručníka stanovená zákonem nebo soudním rozhodnutím	305	609
II.3.3	Dozor soudu	305	610
II.4	Procesní aspekty	307	612
II.5	Zánik a zrušení poručenství	307	613
III.	Opatrovnictví.....	308	614
III.1	Důvody pro jmenování opatrovníka	308	614
III.2	Výběr osoby opatrovníka.....	308	615
III.3	Druhy opatrovnictví nad nezletilými dětmi, které dosud nenabýly plné svéprávnosti	308	616
III.3.1	Kolizní opatrovník	308	616
III.3.2	Opatrovník po nečinnost zákonného zástupce.....	309	617
III.3.3	Opatrovník pro jiné důvody	309	618
III.3.4	Opatrovník jmenovaný pro důvody, které stanoví zákon výslovně	310	619
III.3.4.1	Opatrovník při omezení rodičovské odpovědnosti, popřípadě při omezení výkonu rodičovské odpovědnosti (§ 878 odst. 3 ObčZ).....	310	619
III.3.4.2	Opatrovník v řízení o osvojení ustanovený k udělení souhlasu k osvojení za rodiče.....	310	620
III.3.4.3	Opatrovník pro řízení o osvojení, který uděluje souhlas za dítě	310	621
III.3.4.4	Kolizní opatrovník v řízení o osvojení	311	622
III.3.4.5	Opatrovník pro správu jmění dítěte	311	623
III.4	Povinnosti a práva opatrovníka	312	627
III.5	Procesní aspekty	312	627
III.6	Zánik a zrušení opatrovnictví	313	628
Kapitola 16. Náhradní rodinná péče		315	629
I.	Obecný výklad.....	315	629
II.	Svěření dítěte do péče jiné osoby	316	631
II.1	Pojem a účel.....	316	631
II.2	Předpoklady svěření dítěte do péče jiné osoby.....	316	632
II.3	Pečující osoba, její povinnosti a práva	317	633
II.4	Povinnosti a práva rodičů dítěte svěřeného do péče jiné osoby	318	635
II.5	Procesní aspekty	319	637
II.6	Zánik, resp. zrušení svěřenectví.....	319	637
III.	Pěstounská péče.....	319	638
III.1	Pojem a účel.....	319	638
III.2	Předpoklady svěření dítěte do pěstounské péče.....	320	641
III.3	Klasifikace pěstounské péče	321	642
III.3.1	Podle osoby pěstouna:.....	321	642
III.3.2	Podle osobního stavu pěstouna:	321	642

III.3.3	Podle doby trvání:	321	642
III.3.4	Podle místa výkonu:.....	321	642
III.4	Pěstoun, jeho povinnosti a práva	321	643
III.5	Povinnosti a práva rodiče dítěte umístěného do pěstounské péče	322	644
III.6	Povinnosti a práva dítěte umístěného do pěstounské péče	322	645
III.7	Zprostředkování pěstounské péče.....	322	646
III.8	Předpěstounská péče.....	323	647
III.9	Procesní aspekty	323	647
III.10	Dohoda o výkonu pěstounské péče.....	324	649
III.11	Dávky pěstounské péče.....	324	650
III.12	Zánik, resp. zrušení pěstounské péče.....	324	651
IV.	Poručenství s výkonem osobní péče.....	324	652
Kapitola 17. Ústavní a ochranná výchova			
I.	Obecný výklad.....	327	653
II.	Ústavní výchova	327	655
II.1	Pojem a účel.....	327	655
II.2	Důvody pro nařízení ústavní výchovy	328	656
II.2.1	Ohrožení výchovy nebo vývoje dítěte	328	656
II.2.2	Narušení výchovy nebo vývoje dítěte.....	329	657
II.2.3	Nemožnost zabezpečení výchovy dítěte ze strany rodičů.....	329	658
II.3	Jednotlivá ústavní zařízení.....	329	659
II.3.1	Dětské zdravotnické domovy.....	329	660
II.3.2	Školská zařízení	329	661
II.3.3	Zařízení sociálních služeb.....	330	662
II.3.4	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZVOP)	330	663
II.4	Procesní aspekty	330	663
II.5	Zánik, resp. zrušení ústavní výchovy	331	665
II.5.1	Důvody nařízení ústavní výchovy pominuly	331	665
II.5.2	Jiná péče	331	665
II.5.3	Zánik ústavní výchovy ex lege	331	666
II.5.4	Zánik ústavní výchovy v případě osvojení	331	667
III.	Ochranná výchova	332	668
III.1	Podstata a účel	332	668
III.2.	Důvody pro nařízení ochranné výchovy.....	332	669
III.2.1	Ukládání ochranné výchovy dětem mladším patnácti let	332	669
III.2.2	Ukládání ochranné výchovy dětem starším patnácti let	332	674
III.3	Procesní aspekty	332	671
III.4	Zánik, resp. zrušení ochranné výchovy	333	672
Civilní proces			
Kapitola 18. Procesní aspekty rodinného práva			
I.	Obecný výklad.....	337	673
I.1	Význam norem procesního práva	337	673
I.2	Základní přehled řízení v rodinněprávních věcech a jejich charakteristika	337	673
II.	Nezletilé ne plně svéprávné dítě jako účastník soudního řízení	338	674
II.1	Obecný výklad.....	338	674
II.2	Procesněprávní subjektivita a procesní způsobilost nezletilého ne plně svéprávného dítěte	338	674

II.3	Zastoupení nezletilého ne plně svéprávného dítěte v řízení	339	674
II.4	Realizace participačních práv nezletilého ne plně svéprávného dítěte	340	674
II.5	Další projevy ochrany nezletilého ne plně svéprávného dítěte v soudním řízení	341	674
III.	Další procesní zvláštnosti rodinněprávních řízení	341	674
III.1	Pravomoc a příslušnost soudů	341	674
III.2	Účastníci řízení a zvláštní procesní subjekty	342	674
III.3	Předběžná opatření	343	674
III.3.1	Obecný výklad	343	674
III.3.2	Zvláštní předběžné opatření o úpravě poměrů dítěte	344	674
III.3.3	Specifika obecných předběžných opatření v rodinněprávních věcech	344	674
III.4	Průběh řízení a rozhodnutí	345	674
III.4.1	Zahájení řízení a jeho průběh	345	674
III.4.2	Rozhodnutí	345	674
III.4.3	Právní moc a vykonatelnost rozhodnutí	346	674
III.4.4	Náklady řízení	346	674
III.5	Náprava vadných rozhodnutí	347	674
IV.	Rodinné právo a výkon rozhodnutí	347	674
IV.1	Obecný výklad	347	674
IV.2	Výkon rozhodnutí o péči o nezletilé děti	348	674
V.	Mimosoudní způsoby řešení konfliktů a podpora interdisciplinární spolupráce	348	674
V.1	Obecný výklad	348	674
V.2	Způsoby mimosoudního řešení věci	349	674
V.3	Interdisciplinární spolupráce	350	674
	Domácí násilí	353	675
	Kapitola 19. Právo proti domácímu násilí	355	675
	I. Obecný výklad	355	675
	II. Vymezení pojmů	355	676
	III. Soukromoprávní ochrana	356	677
	IV. Specifika ochrany dětí ohrožených domácím násilím	356	678
	V. Procesní aspekty	356	679
	VI. Veřejnoprávní ochrana: exkurz	357	683
	Europeizace rodinného práva	359	685
	Kapitola 20. O evropských standardech	361	685
	Věcný rejstřík	363	